

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

ברכות פרק כיצד מברכין – דף מספר 9

בס"ד, ח' בסיוון תש"נ.

פסק הלכה במי שלקות וברכה על סוכר

א. פסק הלכה במי שלקות

1. שו"ת הרא"ש כלל ד' סימן טו.
2. שו"ע אורח חיים סימן ר"ה סעיפים ב-ג.
3. שו"ע או"ח סימן רב סעיף י.
4. שער הציון סימן רב ס"ק נד.
5. משנה ברורה סימן ר"ה ס"ק י-יא.
6. משנה ברורה סימן ר"ב ס"ק נד, ובשער הציון ס"ק סו.

ב. ברכה על סוכר

1. הלכות פסוקות, מה' ששון ירושלים, עמ' תעד.
2. הלכות גדולות, מה' הילדסהימר ירושלים, א', עמ' 95.
3. חידושי הרמב"ן לו: ד"ה וראיתי בהלכות גדולות.
4. לו: תד"ה ברטיבא, "ועל צוקר"ו... צוקר"ו".
5. תר"י, כה: ברב אלפס, ד"ה וכתבו רבני צרפת.
6. רמב"ם הלכות ברכות פ"ח ה"ה, ובהגהות מיימוניות ס"ק כ.
7. טור או"ח סימן ר"ב, הדיון על ברכה על סוכר, ובבית יוסף.
8. כסף משנה לרמב"ם הלכות ברכות פ"ח ה"ה.
9. שו"ע או"ח סימן רב סט"ו, ובביאור הלכה ד"ה על הסוקר.
10. רקע על ייצור סוכר:

(א) ויקיפדיה ערך סוכר [לחצו כאן](#)

(ב) המאמר "סוכר לכל דבר", באתר אינטרנט של א"מ ציזיק, מומחה לתזונה [לחצו כאן](#)

(ג) ויקיפדיה אנגלית הערך סוכר [לחצו כאן](#)

(ד) למי שמעוניין, יש בידי קובץ על סוכר מתוך הספר "Cambridge World History of Food".

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

ברכות פרק כיצד מברכין – דף מספר 9

בס"ד, ח' בסיוון תש"נ.

שו"ת הרא"ש כלל ד סימן טו

וששאלת על מי שעורים שמבשלים לחולים, כיצד מברכין עליהם. מי אמרינן: כיון שהשעורים עצמן נעשים דייסא, מברכין עליהם בורא מיני מזונות, הרי השעורים מושכין המים לברכתן. כדאמרינן בפרק כיצד מברכין (לט): מיא דכולהו שלקי, כשלקי. או דילמא: כיון דלא עבדי להו אלא לרפואה, הוה להו כמו שתיצא רכה, ומברכים עליהם שהכל. יראה לי, שעיקר בישול השעורים במים אינו אלא שיקלטו המים כח חוזק השעורים, להברות החולה ולהחזיקו. ודמי לשכר שעושים משעורים, שקולטין המים טעם וכח השעורים, ומברכים עליו: שהכל נהיה בדברו. אע"פ שהשעורים עיקר, ואישתני לעילויא, כמו שכתוב (בתוספתא) [בתוספת], הואיל ויש לשעורים עילויא אחרינא בפת, לכן אין מברכין על השכר: בורא פרי האדמה. ועוד, כיון שהמשקה צלול, ואין השעורים נכרים בהם, עקרו על שם המים. ולא שייכא להא דרב ושמואל: כל שיש בו מחמשת המינין מברכין עליו: בורא מיני מזונות, לפי שאין בשכר אלא טעם בעלמא, מידי דהוה אשתיתא, שמברכין על רכה: שהכל. ומי שעורים אלו, גריעי ממי שתיצא רכה, שנשתית רכה נשאר בה הקמח שמערבים בה. אבל במי השעורים, אין מהשעורים בתוכם כלום, אלא מי בישול השעורים מתמצה לצד אחד, ואין בהם אלא קליטת טעם וכח של השעורים. ואע"פ שהשעורים נעשים דייסא, ואם היה אדם רוצה לאכול מהם היה צריך לברך: בורא מיני מזונות, מ"מ עיקר בישולם בשביל המים, ואינן נמשכין אחר השעורים. ולא דמי למיא דשלקי; דהנך עיקר בישולם בשביל הירקות, הלכך, כיון שנתנו הירקות טעם בהם, הולכים אחר הטעם. ואפי' אם בשלו הירקות לצורך מימיהם, לרפואה, כיון שכל העולם מבשלים אותם לאכילה, לא נשתנית ברכת המים בשביל זה שמבשלים עתה לרפואה, ואין החולה צריך לאכילת הירקות.

חידושי הרמב"ן מסכת ברכות דף לו עמוד ב

וראיתי בהלכות גדולות ואית רבנן דאמרי סוכ"ר וקנה דסוכ"ר בורא פרי האדמה, ולא משום דס"ל דקנה לאו עץ הוא, אלא הכי ס"ל אע"ג דעץ הוא כיון דלאו פירא קא מפיק ולאו קא אכלינן פירא (אלא) לא מימתמר לן בפה"ע אלא בורא פרי האדמה, מידי דהוה אשתיתא דפירחא (ל"ו א').